

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato:
Kontor: Forvaltningsjuridisk
J.nr.: 2006-1650-19
Sagsbeh.: MER
Fil-navn: Alm.del.spm.331.

Besvarelse af spørgsmål nr. 331 (Alm. del), som Folke- tingets Sundhedsudvalg har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 4. april 2006

Spørgsmål 331:

"Ministeren bedes kommentere vedlagte artikel fra MetroXpress den 30. marts 2006 "Kvinder tjekkes uden samtykke" ".

Svar:

Jeg kan oplyse, at reglerne om informeret samtykke findes i patientretsstillingsloven (lov nr. 482 af 1. juli 1998).

Et af lovens hovedformål er at sikre tillids- og fortrolighedsforholdet mellem patient og sundhedsperson. Derfor er der i lovens § 6 fastsat regler om, at ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller af patientretsstillingslovens §§ 8-10. Lovens § 10 omhandler eksempelvis de situationer, hvor en patient har et øjeblikkeligt behandlingsbehov, men mangler evnen til at give et informeret samtykke. Undersøgelser i undervisningsøjemed er ikke i §§ 8-10 undtaget fra lovens krav om informeret samtykke.

Det følger af patientretsstillingslovens § 4, at der ved sundhedspersoner forstås personer, der er autoriseret i henhold til særlig lovgivning til at varetage sundhedsfaglige opgaver, og personer, der handler på disses ansvar. En lægestuderende, der handler på en autoriseret læges ansvar, er omfattet af lovens krav.

Ved behandling forstås i patientretsstillingsloven undersøgelse, diagnostisering, sygdomsbehandling, genoptræning, sundhedsfaglig pleje og sundhedsfaglige forebyggelsestiltag over for den enkelte patient m.v., jf. patientretsstillingslovens § 3. Undersøgelser i undervisningsøjemed er omfattet af lovens krav.

Som nævnt kræves normalt et informeret samtykke jf. lovens § 6 for, at en behandling, herunder undersøgelse, kan indledes. Samtykket skal være baseret på fyldestgørende information fra sundhedspersonen efter lovens § 6, stk. 3. Et informeret samtykke kan være skriftligt, mundtligt eller efter omstændighederne stiltiende, jf. lovens § 6, stk. 4. Det følger af lovens § 7, stk. 3, at informationen skal gives løbende og give en forståelig fremstilling af sygdommen, undersøgelsen og den påtænkte behandling. Informationen skal gives på en hensynsfuld måde og være tilpasset modtagerens indivi-

duelle forudsætninger med hensyn til alder, modenhed, erfaring m.v. Af lovens § 7, stk. 4, fremgår, at informationen skal omfatte oplysninger om relevante forebyggelses-, behandlings- og plejemuligheder, herunder oplysninger om andre, lægeligt forsvarlige behandlingsmuligheder, samt oplysninger om konsekvenserne af, at der ingen behandling iværksættes. Informationen skal være mere omfattende, når behandlingen medfører nærliggende risiko for alvorlige komplikationer og bivirkninger.

I de situationer, hvor en lægestuderende medvirker i den daglige virksomhed på sygehusafdelingen etc. og udfører nødvendige procedurer eller undersøgelser på behandlingsinstitutionens vegne, kræves det, at patienten bliver oplyst om, at der vil deltage en lægestuderende i forbindelse med behandlingen af patienten.

Hvis en lægestuderende undersøger en patient udelukkende i undervisningsøjemed, kræves der et separat informeret samtykke fra den pågældende patient, så patienten har mulighed for eventuelt at afvise undersøgelsen.

Den Almindelige Danske Lægeforening har etiske retningslinier for patienters medvirken i undervisning. Jeg har noteret mig, at retningslinierne fremhæver, at patienters medvirken i undervisning – dvs. når der ikke er tale om deltagelse i den daglige virksomhed – kræver fuldt informeret samtykke, og at en speciel omhyggelighed er nødvendig, hvis undervisningen kan tænkes at repræsentere en ekstra belastning for patienten, og patienten har vanskeligt ved at protestere (børn, narkose, bevidstløshed, rusmiddelpåvirkning, senil demens eller psykiatrisk sygdom), og når det drejer sig om organiseret gruppeundervisning.

Reglerne erstattes pr. 1. januar 2007 af sundhedslovens §§ 5-6 og §§ 15 – 19. Ordlyden af bestemmelserne er den samme, med undtagelse af § 5, som er ændret af tekniske grunde, der er uden betydning for nærværende problemstilling.

Det følger af patientretsstillingslovens § 33, at klager over forhold omfattet af patientretsstillingsloven kan indbringes for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn. Reglen erstattes pr. 1. januar 2007 af § 2, stk. 1, i lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet.

Sundhedsstyrelsen vil orientere amtskommunerne, forberedelsesudvalgene og Hovedstadens Sygehusfællesskab om denne besvarelse.